

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/11/2015
Identifikačné číslo spisu:	3014200243
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3014200243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: I.. U. N., bytom D.. XXX, H., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 9. októbra 2014 č. k. 12 Sd/78/2014-30, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 9. októbra 2014 č. k. 12 Sd/78/2014-30 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom zo dňa 9. októbra 2014, č. k. 12Sd/78/2014-30 Krajský súd v Trenčíne (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 27. januára 2014 č. XXX XXX XXXX X podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, že podľa výsledku konania úspešnej odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Súd prvého stupňa na základe podaného opravného prostriedku preskúmal zákonnosť rozhodnutia a postupu odporkyne pri jeho vydaní v právnej veci nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok. Zistil, že preskúmaným rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. januára 2014, odporkyňa zamietla žiadosť o invalidný dôchodok zo dňa 11. novembra 2013 podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pretože navrhovateľ nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona o sociálnom poistení. Pri rozhodovaní vychádzal predovšetkým z administratívneho spisu odporkyne a písomnej korešpondencie účastníkov. Mal za preukázané, že ku dňu vzniku invalidity, t.j. k 11. novembru 2013 (správne má byť pred 2. decembrom 2011) navrhovateľ získal len 4 roky a 185 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím nespĺnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok, ktorý je vo veku nad 45 rokov najmenej 15 rokom a zisťuje sa z obdobia pred vznikom invalidity.

Súd prvého stupňa zistil, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej

poisťovne, pobočky Považská Bystrica z 11. novembra 2013, ktorý bol vypracovaný na základe žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok zo dňa 11. novembra 2013, navrhovateľ je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 50%. Dátum vzniku invalidity určil na 2. december 2011. Odporkyňa pri rozhodovaní o právnom nároku na invalidný dôchodok skúmala aj podmienku potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia. Bolo preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok od 1. decembra 2010 rozhodnutím Ministerstva vnútra SR zo dňa 2. júla 2013. Pre nárok na výsluhový dôchodok bola započítaná doba náhradnej vojenskej služby od 1. októbra 1982 do 28. februára 1983 (I. kategória funkcií), doba služobného pomeru v Policajnom zbore SR od 1. marca 1983 do 31. decembra 1999 (I. kategória funkcií) a doba služobného pomeru v Policajnom zbore SR od 1. januára 2000 do 30. novembra 2010 (III. pracovná kategória). Z dôvodu, že navrhovateľ získal obdobie výkonu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, nie je možné na nárok na invalidný dôchodok hodnotiť dobu vojenskej služby a dobu výkonu služobného pomeru. Navrhovateľom navrhovaný postup podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So 84/2011 zo dňa 29. marca 2012 bol pre rozhodovanie krajského súdu irelevantný z dôvodu, že odvolací súd v uvádzanom rozhodnutí rozhodol vo veci nároku na starobný dôchodok.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ rozsiahle odvolanie žiadajúc rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie. Namietal nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia, v ktorom odporkyňa svoj postup v rozhodovaní o invalidnom dôchodku odôvodnila všeobecným odkazom na Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ktorým Československá socialistická republika sa v roku 1991 zaviazala prijímať záväzky v časti III. týkajúcej sa starobných dôchodkov, a preto pri rozhodovaní o nároku na invalidný dôchodok neprihliadala na dobu služobného pomeru v Policajnom zbore v trvaní 28 rokov a 2 mesiacov. Hlavné zdôraznil, že odporkyňa vo svojom rozhodnutí nezapočítanie služby v Policajnom zbore neodôvodnila uvedením žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení. V opravnom prostriedku proti rozhodnutiu, ktorým bola žiadosť o invalidný dôchodok zamietnutá uviedol 3 námietky, s ktorými sa krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal.

1. námietka sa týkala rozdielného prístupu odporkyne k počítaniu tej istej doby poistenia pri žiadateľovi o starobný a žiadateľovi o invalidný dôchodok. S touto námietkou sa prvostupňový súd zaoberal len krajo vo a pri rozhodovaní si osvojil stanovisko odporkyne, ktorá odôvodnila svoj postup § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, teda ustanoveniami už dávno prejudikovanými predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou NS SR. Za všetky rozsudky ako dôkaz k opranému prostriedku márne predložil rozsudok NS SR sp. zn. 9So 84/2011 zo dňa 29. marca 2012, z ktorého je aplikácia uvedených ustanovení zákona o sociálnom poistení jasná a jednoznačná.

2. námietka spočívala v nezapočítaní obdobia od 1. októbra 2010 do 30. novembra 2010 do doby dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme. Prvostupňový súd sa touto námietkou zaoberal dôslednejšie, ale opäť sa priklonil k výkladu odporkyne, ktorá svoj postup odôvodnila tým, že rozsudok NS SR sp. zn. 9So 84/2011 zo dňa 29. marca 2012 sa týka len nároku na starobný dôchodok napriek tomu, že z ustanovenia § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov je zrejmé, že sa výmera výsluhového dôchodku priznáva za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru, teda za ukončené celé roky takejto služby. Na tento právny názor sa poukazuje aj v rozsudku NS SR sp. zn. 9So 84/2011 zo dňa 29. marca 2012, nezapočítané obdobie služobného pomeru označuje ako „zvýškové doby“ a s odkazom na ustanovenie § 141 ods. 4 zákona o sociálnom poistení stanovuje aj postup odporkyne na zabezpečenie ich započítania. Prvostupňový súd o tejto námietke rozhodol s poukázaním na potvrdenie Ministerstva vnútra o tom, že pre nárok na výsluhový dôchodok mu bola započítaná doba od 1. októbra 1982 do 30. novembra 2010, teda priznal administratívnomu úkonu vykazujúcemu zjavnú chybu v písaní vyššiu právnu relevanciu, ako platnej právnej úprave a judikatúre NS SR, čo pokladal za arbitrárny postup.

S 3. námietkou, ktorá spočívala v pochybnostiach o správnosti postupu odporkyne, ktorá zamietla žiadosť o invalidný dôchodok s aplikáciou medzinárodnej právnej normy vzťahujúcej sa výlučne k dôchodkom starobným, sa krajský súd nezaoberal, pretože Dohovor sa v jeho rozhodnutí nespomína vôbec. Odôvodnenie rozsudku je tak v rozpore s nálezom Ústavného súdu SR I. ÚS 114/08. S

postupom krajského súdu pri rozhodovaní v predmetnej právnej veci ako aj s postupom samotného konajúceho sudcu, nesúhlasil a vzniesol proti nemu výhrady. S poukazom na nález ústavného súdu SR III.ÚS 47/05 vyjadril pochybnosti o nestrannosti samosudcu JUDr. Juraja Floroviča v predmetnom konaní.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť z dôvodov uvedených v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia. Pretože invalidný dôchodok je uvedený v II. časti Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, aplikácia článku 33 ods. 2 uvedeného Dohovoru v časti VI. - Spoločné ustanovenia na invalidný dôchodok. V odvolaní navrhovateľ poukázal na šesť rozhodnutí Sociálnej poisťovne a na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So 84/2011 zo dňa 29. marca 2012, z ktorých však vyplýva, že sa týkajú rozhodovania o nároku na starobný dôchodok, preto sú pre tento prípad právne irelevantné. K námietke, že mu v osobitnom systéme nebolo hodnotené obdobie od 1. októbra 2010 do 30. novembra 2010 a toto obdobie má byť hodnotené vo všeobecnom systéme odporkyňa uviedla, že podľa potvrdenia ministerstva vnútra Slovenskej republiky bola táto doba služobného pomeru v Policajnom zbore započítaná v III. pracovnej kategórii.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní navrhovateľa a zistil, že ho treba zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o invalidný dôchodok navrhovateľa. Súd pri preskúmaní rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia rozhoduje o zákonom nároku na dávku dôchodkového poistenia na základe skutkového stavu veci (§ 153 ods. 1 v spojení s § 246c OSP).

Nárok na invalidný dôchodok podľa §§ 70, 72 zákona o sociálnom poistení je podmienený okrem invalidity aj počtom rokov dôchodkového poistenia potrebných na vznik nároku na invalidný dôchodok, ktorý u poistencom vo veku nad 45 rokov je najmenej 15 rokov a zisťuje sa z obdobia pred vznikom invalidity. Žiadateľ o invalidný dôchodok poberá od 1. decembra 2010 výsluhový dôchodok.

Z administratívneho spisu navrhovateľa vyplýva, že zdravotný stav navrhovateľa z hľadiska priznania uplatneného nároku na invalidný dôchodok posudzovala posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočky v Považskej Bystrici, ktorá v posudku zo dňa 11. novembra 2013 dospela k názoru, že navrhovateľ je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách 50% od 2. decembra 2011. Zo záveru jej posudku vyplynulo, že pre stav po koronaroplastike, s prejavmi pri stredne ťažkom zaťažení, kapitola IX. oddiel A položka 8 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení bola určená 40% mieru poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť. Pre iné zdravotné postihnutia, konkrétne pre dorzopatiu s koreňovým dráždením, kapitola XV, oddiel E položka 3 písm. b/ prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení bola určená podľa § 71 ods. 8 zákona ďalšia 10% miera.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 72 ods. 1 písm. g/ zákona o sociálnom poistení počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 45 rokov je najmenej 15 rokov.

Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity. V danom prípade pred 2. decembrom 2011. V konaní bolo preukázané, že navrhovateľovi bol Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky priznaný výsluhový dôchodok od 1. decembra 2010. Pre nárok na výsluhový dôchodok mu bola započítaná doba náhradnej vojenskej služby

od 1. októbra 1982 do 28. februára 1983 v I. kategórii funkcií, doba služobného pomeru v Policajnom zbore SR od 1. marca 1983 do 31. decembra 1999 v I. kategórii funkcií a doba služobného pomeru v Policajnom zbore SR od 1. januára 2000 do 30. novembra 2010 v III. pracovnej kategórii. Pre výpočet výsluhového dôchodku bola menovanému zhodnotená doba trvania služobného pomeru 28 rokov a 68 dní.

Z údajov na evidenčných listoch dôchodkového poistenia a vyplýva, že pred vznikom invalidity navrhovateľ získal vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia spolu 4 roky a 185 dní obdobia dôchodkového poistenia (1.796 dní): v roku 1978 - 122 dní, v roku 1979 - 365 dní, v roku 1980 - 366 dní, v roku 1981- 365 dní a do 30. septembra 1982 získal 184 dní.

Odvolací súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že krajský súd v danej veci nevychádzal dôsledne zo zásad súdneho prieskumu (§ 157 ods. 2 zákona). Čo sa týka rozhodnutia odporkyne, ktoré krajský súd potvrdil, v odôvodnení rozsudku konštatoval, že navrhovateľ získal obdobie výkonu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Dobu náhradnej vojenskej služby a dobu výkonu služobného pomeru nie je možné hodnotiť na nárok na invalidný dôchodok. Pokiaľ sa navrhovateľ odvolával na judikatúru NS SR, ktorá rieši priznanie výsluhového dôchodku odvolací súd považoval za potrebné zdôrazniť, že z judikatúry na ktorú sa navrhovateľ v priebehu konania odvolával, sú žiadatelia o starobný dôchodok - poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia vylúčení z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení len v rozsahu zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení), ktorým sa pre nárok na tieto dávky hodnotí aj so započítaním doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu, ale nie v časti upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

Predmetom konania v danom prípade je právny nárok na invalidný dôchodok a nie právny nárok na starobný dôchodok. Pokiaľ navrhovateľ v opravnom prostriedku proti preskúvanému rozhodnutiu namietal nezapočítanie doby trvania služobného pomeru v počte 68 dní do získaného počtu rokov dôchodkového poistenia (§ 70 a § 72 zákona o sociálnom poistení) a namietal právnu argumentáciu odporkyne, týkajúcu sa aplikácie (č. 128) Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, úlohou krajského súdu bolo podľa tretej hlavy piatej časti OSP preskúmať rozhodnutie a vysporiadať sa tak so všetkými požiadavkami navrhovateľa v opravnom prostriedku, ako aj právnu argumentáciu odporkyne v preskúvanom rozhodnutí. Súd prvého stupňa sám musí stručne, jasne a výstižne ako aj presvedčivo vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, a ako vec právne posúdil, akými úvahami sa riadil pri posudzovaní a v neposlednom rade či rozhodnutie a postup odporkyne v medziach opravného prostriedku sú (nie sú) v súlade so zákonom. Súd dbá na to aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 v spojení s § 250j a § 250l ods. 2 OSP). Idea právneho štátu zakotvená v článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje nielen od orgánov súdnej moci, ale aj moci výkonnej, aby ich výklad práva v konkrétnej veci nepochybne smeroval k tomu výsledku, ktorý mal.

Absencia riadneho odôvodnenia rozsudku je okolnosťou, ktorá spôsobuje jeho nezrozumiteľnosť a nepresvedčivosť. Takýmto postupom súdu prvého stupňa, sa účastníkom odníma možnosť riadne konať pred súdom. Nedostatok dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa, najmä jeho právnej argumentácie, nie je možné nahradiť v odvolacom konaní. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3, druhá veta v spojení s § 246c ods. 1 a s § 221 ods. 2 písm. f/ a h/ a ods. 2 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude preskúmať rozhodnutie zo dňa 27. januára 2014 č. XXX XXX XXXX X z dôvodov a v rozsahu návrhu na jeho preskúmanie v naznačenom smere a vo veci znovu rozhodnúť, pričom svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodní aj z hľadiska použitých právnych predpisov.

V novom rozhodnutí vo veci krajský súd znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov

konania odvolacieho.

Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že navrhovateľ spochybnil zákonnosť postupu a rozhodnutia konajúceho samosudcu JUDr. Juraja Floroviča v predmetnom konaní. Návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa prijal Krajský súd v Trenčíne 11. marca 2014 a elektronická podateľňa vec pridelila na rozhodnutie sudcovi krajského súdu JUDr. Jurajovi Florovičovi. Z dôvodu, že navrhovateľ v tejto časti opravného prostriedku nepostupoval podľa § 15a OSP, odvolací súd na vznesené pochybnosti v postupe konajúceho zákonného súdu prihliadnúť nemohol.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.